

Cuprins

Abrevieri	9
FIȘA nr. 1. Logica și principiile procesului penal.....	11
FIȘA nr. 2. Participanții în procesul penal. Organele judiciare	31
FIȘA nr. 3. Participanții în procesul penal. Părțile	41
FIȘA nr. 4. Participanții în procesul penal. Avocatul.....	53
FIȘA nr. 5. Acțiunea penală	62
FIȘA nr. 6. Acțiunea civilă	75
FIȘA nr. 7. Competența. Forme.....	88
FIȘA nr. 8. Verificarea competenței de către organele judiciare. Lipsa de competență a organelor judiciare.....	107
FIȘA nr. 9. Prorogarea de competență	115
FIȘA nr. 10. Incompatibilitatea organelor judiciare	122
FIȘA nr. 11. Strămutarea cauzelor penale	133
FIȘA nr. 12. Teoria generală a probelor	141
FIȘA nr. 13. Declarațiile părților și ale subiecților procesuali principali.....	155
FIȘA nr. 14. Martorii	174
FIȘA nr. 15. Procedee probatorii de descoperire și ridicare a probelor.....	186
FIȘA nr. 16. Percheziția	191
FIȘA nr. 17. Supravegherea tehnică	201
FIȘA nr. 18. Metode speciale de cercetare	211
FIȘA nr. 19. Înscrierile. Mijloacele materiale de probă	222
FIȘA nr. 20. Identificarea persoanelor și a obiectelor.....	225
FIȘA nr. 21. Constatările și expertizele	228
FIȘA nr. 22. Categoriile speciale de expertize sau lucrări medico-legale.....	244
FIȘA nr. 23. Reținerea și arestarea preventivă	251
FIȘA nr. 24. Arestul la domiciliu.....	294
FIȘA nr. 25. Controlul judiciar	316
FIȘA nr. 26. Controlul judiciar pe cauciune.....	335
FIȘA nr. 27. Măsurile asigurătorii. Restituirea lucrurilor. Restabilirea situației anterioare	359
FIȘA nr. 28. Termenele	377

FIȘA nr. 29. Sancțiunile procesual-penale	383
FIȘA nr. 30. Urmărirea penală. Reguli generale	395
FIȘA nr. 31. Sesizarea. Începerea urmăririi penale.....	403
FIȘA nr. 32. Desfășurarea urmăririi penale.....	424
FIȘA nr. 33. Terminarea urmăririi penale. Soluții. Reluarea urmăririi penale....	444
FIȘA nr. 34. Plângerea împotriva actelor procurorului de neurmărire sau de netrimiteră în judecată	464
FIȘA nr. 35. Camera preliminară	474
FIȘA nr. 36. Desfășurarea judecării cauzelor penale în prima instanță (procedura de drept comun).....	491
FIȘA nr. 37. Judecata în cazul recunoașterii învinuirii (procedura abreviată)	509
FIȘA nr. 38. Hotărârea judecătorească. Soluții la judecata în primă instanță.....	518
FIȘA nr. 39. Căile extraordinare de atac. Contestația în anulare și revizuirea....	540
FIȘA nr. 40. Acordul de recunoaștere a vinovăției.....	562
FIȘA nr. 41. Executarea hotărârilor penale definitive.....	576
BIBLIOGRAFIE GENERALĂ	601
JURISPRUDENȚĂ	608

Mihail UDROIU

Fișe de procedură penală

Noul Cod de procedură penală

Ediția a II-a

S-a născut la 20 martie 1977, în Bumbesti-Jiu, jud. Gorj.

■ **Studii:** Facultatea de Drept, Universitatea din București (1999); Universitatea din București – Facultatea de Drept – Studii postuniversitare: Științe penale – criminologie (2000), Institutul Național al Magistraturii (2002); doctor în drept, Universitatea din București, Facultatea de Drept, Școala Doctorală (iulie 2011, teză „Administrarea probelor în procesul penal”, coordonarea științifică: prof. univ. dr. Nicolae Volonciu); doctorand în economie, Academia Română, Institutul Național de Cercetări Economice (începând cu 1 noiembrie 2006); doctorand în drept penal, Academia Română, Institutul de Cercetări Juridice (începând cu 1 noiembrie 2008).

■ **Activitate profesională:** judecător în cadrul Tribunalului București, Secția penală (2002-2003, 2006-prezent); consilier al procurorului-șef DIICOT (1 iulie 2013-27 noiembrie 2014); judecător detașat în cadrul Ministerului Justiției, membru al Comisiei de elaborare a proiectului Legii pentru punerea în aplicare a Codului de procedură penală și pentru modificarea și completarea unor acte normative care cuprind dispoziții procesual penale; membru al Comisiei de elaborare a proiectului Legii pentru punerea în aplicare a Codului penal și pentru modificarea și completarea unor acte normative care cuprind dispoziții penale; membru al Comisiei de elaborare a proiectului noului Cod penal și a proiectului noului Cod de procedură penală (iulie 2007-septembrie 2011); procuror (2003-2006); formator în cadrul Institutului Național al Magistraturii la disciplina drept penal și drept procesual penal (2006-prezent).

■ **Publicații:** autor a peste 60 de studii și articole publicate în reviste de specialitate.

Autor al lucrărilor: *Procedură penală. Partea specială. Noul Cod de procedură penală*, Ed. C.H. Beck, București, 2014; *Fișe de drept penal. Partea generală. Noul Cod penal*, Ed. Universul Juridic, București, 2014; *Fișe de drept penal. Partea specială. Noul Cod penal*, Ed. Universul Juridic, București, 2014; *Fișe de procedură penală. Partea generală și partea specială. Noul Cod de procedură penală*, Ed. Universul Juridic, București, 2014; *Drept penal. Partea generală. Noul Cod penal*, Ed. C.H. Beck, București, 2014; *Drept penal. Partea specială. Noul Cod penal*, Ed. C.H. Beck, București, 2014; *Procedură penală. Partea generală. Noul Cod de procedură penală*, Ed. C.H. Beck, București, 2014; *Fișe de drept penal. Partea generală*, ed. a II-a revizuită și adăugită, Ed. Universul Juridic, București, 2013; *Fișe de drept penal. Partea specială*, ed. a II-a revizuită și adăugită, Ed. Universul Juridic, București, 2013; *Fișe de procedură penală*, ed. a II-a revizuită și adăugită, Ed. Universul Juridic, București, 2013; *Procedură penală. Partea generală. Partea specială*, ed. a III-a revizuită și adăugită, Ed. C.H. Beck, București, 2013; *Drept penal. Partea generală. Partea specială*, ed. a IV-a revizuită și adăugită, Ed. C.H. Beck, București, 2013; *Teste grilă. Drept penal și procedură penală*, ed. a IV-a revizuită și adăugită, Ed. Universul Juridic, București, 2013; *Fișe de drept penal. Partea generală*, ed. I, Ed. Universul Juridic, București, 2012; *Fișe de drept penal. Partea specială*, ed. I, Ed. Universul Juridic, București, 2012; *Fișe de procedură penală*, ed. I, Ed. Universul Juridic, București, 2012; *Teste grilă. Drept penal și procedură penală*, ed. a III-a revizuită și adăugită, Ed. Universul Juridic, București, 2012; *Teste grilă. Drept penal și procedură penală*, ed. a II-a revizuită și adăugită, Ed. Universul Juridic, București, 2011; *Teste grilă. Drept penal și procedură penală*, ed. I, Ed. Universul Juridic, București, 2011; *Procedură penală. Partea generală. Partea specială*, ed. a II-a revizuită și adăugită, Ed. C.H. Beck, București, 2011; *Drept penal. Partea generală. Partea specială*, ed. a III-a revizuită și adăugită, Ed. C.H. Beck, București, 2011; *Drept penal. Partea generală. Partea specială*, ed. a II-a revizuită și adăugită, Ed. C.H. Beck, București, 2011; *Procedură penală. Partea generală. Partea specială*, Ed. C.H. Beck, București, 2010; *Drept penal. Partea generală. Partea specială*, Ed. C.H. Beck, București, 2010; *Dicționar de drept penal și de procedură penală*, Ed. C.H. Beck, București, 2009.

Coautor al lucrărilor: *Noul Cod penal – Codul penal anterior. Prezentare comparativă. Observații. Ghid de aplicare. Legea penală mai favorabilă*, Ed. Hamangiu, București, 2014 (împreună cu Victor Constantinescu), *Tehnici speciale de investigare în justiția penală*, Ed. C.H. Beck, București, 2009; *Protecția europeană a drepturilor omului și procesul penal român. Tratat*, Ed. C.H. Beck, București, 2008; *Convenția europeană a drepturilor omului și dreptul procesual penal român*, Ed. C.H. Beck, București, 2007.

■ **Premii:** Premiul „Simion Bărnuțiu” al Academiei Române (2010) pentru lucrarea *Protecția europeană a drepturilor omului și procesul penal român. Tratat*; premiul „Vintilă Dongoroz” al Uniunii Juriștilor din România (2009) pentru lucrarea *Dicționar de drept penal și de procedură penală*; premiul „Ion Tanoviceanu” al Uniunii Juriștilor din România (2008) pentru lucrarea *Protecția europeană a drepturilor omului și procesul penal român. Tratat*; premiul „Vintilă Dongoroz” al Uniunii Juriștilor din România (2007) pentru lucrarea *Convenția europeană a drepturilor omului și dreptul procesual penal român*.

Mihail UDROIU

FIȘE DE PROCEDURĂ PENALĂ
Partea generală. Partea specială
Noul Cod de procedură penală

Ediția a II-a

Universul Juridic
București
-2015-

❧ *Pentru Marc și Dinu* ❧

Abrevieri

alin.	= alineat(ul)
art.	= articol(ul)
C.A.	= Curtea de Apel
C.pen.	= vechiul Cod penal
C.proc.pen.	= vechiul Cod de procedură penală
C.S.J.	= Curtea Supremă de Justiție
dec.	= decizia
dec. pen.	= decizia penală
DIICOT	= Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism
DNA	= Direcția Națională Anticorupție
dos.inst.	= dosar instanță
d.u.p.	= dosar de urmărire penală
Ed.	= Editura
I.C.C.J.	= Înalta Curte de Casație și Justiție
JDL	= judecătorul de drepturi și libertăți
JCP	= judecătorul de cameră preliminară
lit.	= litera
MAP	= mandat de arestare preventivă
NCP	= noul Cod penal (Legea nr. 286/2009)
NCPP	= noul Cod de procedură penală (Legea nr. 135/2010)
nr.	= număr(ul)
O.U.G.	= Ordonanța de urgență a Guvernului
p.	= pagina
pct.	= punct(ul)
RIL	= recurs în interesul legii
s.	= secția
s. pen.	= secția penală
S.U.	= Secțiile Unite ale I.C.C.J.
Trib.	= Tribunalul
T.M.B.	= Tribunalul municipiului București
T.S.	= Tribunalul Suprem

FIȘA nr. 1

LOGICA ȘI PRINCIPIILE PROCESULUI PENAL

I. PARTEA TEORETICĂ

Proces penal	Procedură penală
✓ are patru faze → ↘ ↘ 1. urmărirea penală: are ca moment de debut ordonanța de începere a urmăririi penale și ca moment final trimiterea sau netrimitea în judecată; 2. camera preliminară – cu procedura de judecată prevăzută de noul Cod de procedură penală; 3. judecata începe la momentul începerii judecății, după trecerea cauzei prin camera preliminară, respectiv sesizarea instanței cu acordul de recunoaștere a vinovăției, și are ca moment final pronunțarea hotărârii definitive;	✓ Proces penal + proceduri în faza de executare (de exemplu: contestația la executare, întreruperea executării pedepsei etc.) + proceduri în cadrul căilor extraordinare de atac.

4. **punerea în executare** a hotărârilor: începe cu primele acte de punere în executare a hotărârii judecătorești definitive și se finalizează cu sesizarea organului judiciar de executare.

- ✓ ordinea activităților judiciare procesuale în cadrul fazelor procesului penal este prestabilită de lege;
- ✓ nu este necesar ca procesul penal să treacă prin toate cele trei faze procesuale;
 - fiecare fază a procesului penal are una sau mai multe **etape procesuale**, după cum urmează: **urmărirea penală** are trei etape procesuale: etapa de investigare a faptei (odată cu începerea urmăririi penale până la continuarea efectuării urmăririi penale față de suspect/punerea în mișcare a acțiunii penale), cea de investigare a persoanei (după continuarea efectuării urmăririi penale față de suspect/punerea în mișcare a acțiunii penale) și rezolvarea cauzei de către procuror; **camera preliminară** are *două etape*: judecata în camera preliminară, precum și soluționarea contestației formulate împotriva încheierii judecătorului de cameră preliminară; **faza judecății** cuprinde: judecata în primă instanță și judecata în apel

(singura cale ordinară de atac), iar **faza executării**: punerea în executare a hotărârii penale și, dacă este cazul, modificări ce ar putea interveni în cursul executării.

❗ OBSERVAȚII:

1. în cadrul procesului penal organele judiciare își desfășoară activitatea în vederea descoperirii infracțiunilor, identificării participanților la acestea și tragerii lor la răspundere penală;
2. sunt organe judiciare: *a)* organele de cercetare penală (generale sau speciale); *b)* procurorul; *c)* judecătorul de drepturi și libertăți sau de cameră preliminară; *d)* instanțele judecătorești; *e)* judecătorul delegat cu executarea;
3. pe lângă organele judiciare, sunt angrenate în activitatea judiciară: părțile procesuale (inculpat, partea civilă, partea responsabilă civilmente), subiecții procesuali principali (suspectul și persoana vătămată), precum și alți participanți (avocați, martori, experți etc.).

✓ principiile procesului penal se află într-o legătură indisolubilă unele cu altele. Principiul legalității constituie un principiu cadru din care decurg celelalte principii. Aflarea adevărului se află, de asemenea, în legătură cu toate celelalte principii.

PRINCIPII PREVĂZUTE EXPLICIT DE NOUL COD DE PROCEDURĂ PENALĂ

1. PRINCIPIUL LEGALITĂȚII (art. 2 NCPP)

- ✓ legiuitorul trebuie să prevadă normele procedurale în mod explicit în vederea satisfacerii exigenței de previzibilitate;
- ✓ desfășurarea întregului proces penal și a procedurilor penale trebuie realizată cu respectarea legii (*nullum iudicium sine lege, nemo iudex sine lege*);

- ✓ se aplică atât în cursul urmăririi penale, al procedurii de cameră preliminară și al judecății, cât și după rămânerea definitivă a hotărârii;
- ✓ asigurarea respectării principiului legalității este realizată prin instituirea unor sancțiuni procesuale (nulitatea, excluderea probelor nelegal sau neloial administrate etc.), dar și prin prevederea unor obligații procedurale pozitive în sarcina procurorului, judecătorului de cameră preliminară sau a instanței de judecată (supravegherea urmăririi penale de procuror, verificarea legalității sesizării instanței, a actelor procesuale sau procedurale sau a probelor din cursul urmăririi penale în cadrul procedurii de cameră preliminară, verificarea legalității sentinței penale în căile de atac etc.).

2. PRINCIPIUL SEPARĂRII FUNCȚIILOR JUDICIARE

(art. 3 NCPP)

- ✓ potrivit art. 3 alin. (1) NCPP, în procesul penal se exercită următoarele funcții judiciare: funcția de urmărire penală; funcția de dispoziție asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei în faza de urmărire penală; funcția de verificare a legalității trimiterii sau netrimiterii în judecată; funcția de judecată.

1. Funcția de urmărire penală (de anchetă)

- se realizează de procuror și de organele de cercetare penală;
- potrivit art. 3 alin. (4) NCPP, în exercitarea acestei funcții, procurorul și organele de cercetare ale poliției judiciare strâng probele pentru a se constata dacă există sau nu temeiuri de trimitere în judecată a inculpatului;
- în conținutul funcției de urmărire penală intră: desfășurarea investigației faptei după momentul sesizării și al începerii urmăririi penale, continuarea efectuării urmăririi penale față de suspect, supravegherea urmăririi penale efectuate de organele de cercetare penală de către procuror, strângerea de probe, punerea în mișcare a acțiunii penale, extinderea cercetării sau a acțiunii penale, aprecierea cu privire la necesitatea trimiterii sau a dispunerii unei soluții de clasare ori de renunțare la urmărirea penală;
- procurorul este actorul principal al funcției de anchetă, conducând și supraveghind activitatea organelor de cercetare penală ale poliției judiciare și ale organelor de cercetare penală speciale.